

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

řádal jednatel Jul. Kraus akademii ve prospěch českých menšin, na které účinkovali místní členové. Druhý den věnován přednášce dr. O. Bondyho, advokáta z Kutné Hory, o společenském postavení českých Židů.

Mládež pořádá posvícenské věnečky (purim) v hostinci J. Adla. Čistý výnos odváděl se Pohřebnímu bratrstvu neb jinému dobročinnému účelu. Zábavy ty byly velmi oblíbeny a vlivem českožid. hnutí vedeny v duchu českém.

Zákonem z 11. března 1890 dostává se obcím jednotlivých vzorných stanov, které pro H. schváleny 6. srpna 1896. První volby dle nového zákona provedeny 24. září 1893. Zvoleno 7 členů předst.: M. A. Goldschmidt, Jos. Müller, Bohumil J. Doktor, Arnošt Feldmann, Bedřich Ippen ze Stráčova, Eman. Feuerstein a Heřm. J. Doktor. Em. Feuerstein volbu nepřijímá, poněvadž odchází z H. Sedmým členem za něho zvolen Adolf Mautner. V následujících schůzích představenstva zvolen star. Jos. Müller, jenž je zároveň předsedou Pohřebního bratrstva, náměstkem a pokladníkem Bohumil J. Doktor, škol. dozorcem Arnošt Feldmann, správcem kostela M. A. Goldschmidt, náměstkem jeho Adolf Mautner. Dosavadní správce kostela Markus Pick, jenž zastával funkci 20 let, pro stáří odchází, obec jmenuje ho čestným členem.

18. října 1909 star. obce Jos. Müller chce „vyburcovati“ hořické israelity z lhostejnosti k slavným dějinám obce, která v letech devadesátých minulého století byla z největších na českém severovýchodě. Píše v provolání: „Členové zapomínají na své povinnosti kctihodné a slavné obci, příkladů našich předků není následováno, obec upadá a stojíme před kritickým okamžikem, že obec naše přijde o svou existenci a bude přidělena k obci sousední.“

Bylo to v době, kdy podle nařízení měla býti rabínům zajištěna existence dle norem stát. úředníků. V Hořicích to znamenalo značné zatížení obce a tím zvýšení náboženské daně.

Starosta píše v provolání dále: „To by byla pro nás rána nejhroznější, neboť mám za to, že jest nejsvětější povinností naší, abychom samostatnou od 18. století stávající obec udrželi a nedopustili, abychom platiti měli k obci sousední a ještě při tom doma udržovali své bohoslužby. To by bylo nad naše síly a k tomu ještě k naší hanbě a pokoření.“

Obrození obce vidí starosta v práci mladších nadšených souvěrců. 7. listopadu 1909 provedeny volby do zastupitelstva. Ve své zprávě starosta uvádí, že příspěvky obecní (daň náb.) nikterak nekryjí vydání obce a nutno počítati s mimořádnými dary. Majetek obce nemovitý hlášen takto: Chrám, obytný dům vedle chrámu čís. 4. Je bez dluhů. Dům na náměstí čís. 167 (býv. škola). Na něm vážnou nadace Ad. Mautnera z Markhofů, rodiny Hirschovy a j. Úroky z těchto nadací (asi K 360—) rozdělují se o velikonocích chudým. K majetku obce patří dále starý a nový hřbitov. Dále má obec 8000 K v cenných papírech a 48.000 K v nadacích.

V červnu 1907 vyňaty z kostelních bání katol. kostela pamětní spisy. Báne v červenci opraveny a do malé báne vložen též pamětní spis israel. obce nábož., sepsaný starostou téže obce, Josefem Müllerem. Zní takto:

Již v 17. století bylo v Hořicích několik rodin israelských usazeno. Roku 1788 byla postavena synagoga s dřevěnou stře-

chou. Dříve vykonávaly se bohoslužby v místnostech najatých. Po ohni r. 1860 byla synagoga novou taškovou střechou opatřena. R. 1871 usnesli se israel. mládenci založiti fond ke zbudování nové školy a obnovení chrámu Páně. K tomu cíli rozeslali pozvání na zdejší i v cizině žijící israelity a ve 2 letech sešlo se tolik, že nejdříve byla synagoga opravena nákladem 3500 zl. r. m. a ještě zůstalo 3000 zl. Toho obnosu bylo použito r. 1880 ke koupi domku č. 167 pro novou školu. Tato byla r. 1881 dostavěna a svému účelu odevzdána. Vyučovalo se v ní německy. Později uděleno jí právo veřejnosti. Místní odbor Ústřední matice školské domáhal se zrušení této školy, ale bezvýsledně, teprve na natlak obce. zastupitelstva usneslo se zastupitelstvo israel. obce náb. v H. 12. července 1898 zrušiti tuto soukromou školu.

V místnostech bývalé školy bydlí rabín a je tam zasedací síň pro zastup. israel. obce nábož. Roku 1902 byla synagoga znovu obnovena nákladem 6000 K (nová sedadla, okna, malba). R. 1678 založen byl v severní části města hřbitov, který později byl rozšířen. R. 1872 koupilo Pohřební bratrstvo od města 1000 sáhů čtvereč. za 1000 zl. k opětovnému rozšíření hřbitova. K tomu však nedošlo, poněvadž r. 1897 byl nový hřbitov vedle městského katolického nákladem 18.000 K z dobrovolných příspěvků postaven a 2. listopadu téhož roku vysvěcen. První tam byl pochován Heřman Doktor, zdejší mistr řeznický, u věku 83 let.

Pohřební bratrstvo opatruje více nadací pro své chudé, které 40.000 K obnáší, v tom je odkaz Arnošta Hirsche 20.000 K. $\frac{2}{3}$ úroků patří chudým, $\frac{1}{3}$ pro potřeby obecné.

Starý hřbitov.

Star. Jos. Müller ve svém pamětním spise v bání katolického kostela r. 1907 uvádí založení hřbitova v r. 1678. Odkud čerpal toto číslo, není jasno. V muzejních spisech jsou první zprávy z r. 1748. Biskupská konsistoř v Hradci Král. uznává nutnost hřbitovni zdi a schvaluje výšku a šířku její.

Další zprávy: K žádosti obce povoluje konsistoř (26. června 1752) po dobrozdání místního faráře Jana Václ. Ridla rozšířiti hřbitov přikoupením pozemku a oplotiti jej.

Asi r. 1775 chtěla o. ž. postavit u svého hřbitova domek pro hlídače, poněvadž vrata a zdi jsou rozpuštěnými osobami poškozovány. Mimo místo pro hlídače má býti u domku márnice, aby se zabránilo šíření nakažlivých nemocí. Obec podala žádost o povolení k cis. král. vojenské invalidní dvorní komisi. Žádosti vyhověno. — Následujícího roku hořická obec prodává Židům u žid. hřbitova místo pro postavení nemocnice (márnice) a bytu pro hlídače za 140 zl.

V r. 1777 byl příchod k žid. hřbitovu od města hořickými sousedy zabarikádován a učiněn neschůdným. Městská komise určila, že sousedé neprávem tak činí a dovoluje Židům, aby si příchod ke hřbitovu upravili a oplotili.

Z prvé polovice 19. století jsou pouze 2 zprávy zachovány: V r. 1816 vyjednává se koupě pozemku k rozšíření hřbitova, korec za 1000 zl.; v roce 1818 uzavřena kupní smlouva, dle níž israel. obec náb. od města H. kupuje 540 čtver. sáhů za 800 fl.

Druhá zpráva je z r. 1822 a zní: Domek u hřbitova slouží též jako nemocnice. V lednu byla určena vojenská exekuce pro neplacení bytové daně z nemocnice. Předst. nemocnice a pohřebního ústavu žádá město, aby předepsaná daň za léta 1820 a 1821 byla odepsána a nadále nemocnice daně zproštěna. Důvody: Nemocnice slouží pouze nemocným a k přechodnému uložení mrtvol žid. příslušníků. Hlídač (hrobník) má zde bezplatný byt. Z křesť. špitálu byli převzati do žid. nemocnice po dobu 6 měsíců všichni nemocní Židé. Špitál nemá fondů a je odkázán na milodary. Podepsán na žádosti je Nathan Seligmann jako předseda. Žádost se městem příznivě doporučuje.

Zemský úřad snížil daň z 10. do 11. třídy po léta 1820 až 1823.

Z druhé polovice 19. stol. jsou četné zprávy. V r. 1857 (13. dubna) byl větrem povelan na hřbitově